

Музикологија

Часопис Музиколошког института САНУ

Musicology

Journal of the Institute of Musicology SASA

~

30 (I/2021)

~

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК / EDITOR-IN-CHIEF

Александар Васић / Aleksandar Vasić

РЕДАКЦИЈА / EDITORIAL BOARD

Ивана Васић, Јелена Јовановић, Данка Лајић Михајловић, Ивана Медић, Биљана Милановић,
Весна Пено, Катарина Томашевић /

Ivana Vesić, Jelena Jovanović, Danka Lajić Mihajlović, Ivana Medić, Biljana Milanović, Vesna Peno,
Katarina Tomašević

СЕКРЕТАР РЕДАКЦИЈЕ / EDITORIAL ASSISTANT

Милош Браловић / Miloš Bralović

МЕЂУНАРОДНИ УРЕЂИВАЧКИ САВЕТ / INTERNATIONAL EDITORIAL COUNCIL

Светислав Божић (САНУ), Џим Семсон (Лондон), Алберт ван дер Схоут (Амстердам), Јармила
Габријелова (Праг), Разија Султанова (Лондон), Денис Колинс (Квинсленд), Сванибор Петан
(Љубљана), Здравко Блажековић (Њујорк), Дејв Вилсон (Велингтон), Данијела Ш. Берд
(Кардиф) / Svetislav Božić (SASA), Jim Samson (London), Albert van der Schoot (Amsterdam),
Jarmila Gabrijelova (Prague), Razia Sultanova (Cambridge), Denis Collins (Queensland), Svanibor
Pettan (Ljubljana), Zdravko Blažeković (New York), Dave Wilson (Wellington), Danijela S. Beard
(Cardiff)

Музикологија је рецензирани научни часопис у издању Музиколошког института САНУ. Посвећен је проучавању музике као естетског, културног, историјског и друштвеног феномена и примарно усмерен на музиколошка и етномузиколошка истраживања. Редакција такође прихвата интердисциплинарне радове у чијем је фокусу музика. Часопис излази два пута годишње. Упутства за ауторе се могу преузети овде: <https://music.sanu.ac.rs/en/instructions-for-authors/>

Musicology is a peer-reviewed journal published by the Institute of Musicology SASA (Belgrade). It is dedicated to the research of music as an aesthetical, cultural, historical and social phenomenon and primarily focused on musicological and ethnomusicological research. Editorial board also welcomes music-centred interdisciplinary research. The journal is published semiannually. Instructions for authors can be found on the following address: <https://music.sanu.ac.rs/en/instructions-for-authors/>

ISSN 1450-9814

eISSN 2406-0976

UDK 78(05)

БЕОГРАД 2021.

BELGRADE 2021

Одрицање од одговорности / Disclaimer

Садржај објављених текстова одражава искључиво ставове њихових аутора. Уредник и редакција не носе одговорност за тачност изнетих података. Електронске адресе и линкови су тачни у тренутку објављивања ове свеске. Уредник и редакција не одговарају за трајност, тачност и прикладност линкованог садржаја. /

The content of published articles reflects only the individual authors' opinions, and not those of the editor and the editorial board. Responsibility for the information and views expressed in the articles therein lies entirely with the author(s). Electronic addresses and links are correct at the moment of the publication of this volume. The editor and the editorial board are not responsible for the persistence or accuracy of urls for external or third-party websites referred, and do not guarantee that any content on such websites is, or will remain, accurate and appropriate.

ПРЕВОДИОЦИ / TRANSLATORS

Ивана Медић, Александар Васић, Милош Браловић, Марија Голубовић /
Ivana Medić, Aleksandar Vasić, Miloš Bralović, Marija Golubović

ЛЕКТОР ЗА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК / ENGLISH-LANGUAGE EDITING

Ивана Медић / Ivana Medić

ЛЕКТОРИ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК / SERBIAN-LANGUAGE EDITING

Јелена Јанковић-Бегуш, Александар Васић / Jelena Janković-Beguš, Aleksandar Vasić

КОРЕКТУРА / PROOFREADING

Милош Браловић, Александар Васић / Miloš Bralović, Aleksandar Vasić

ДИЗАЈН И ТЕХНИЧКА ОБРАДА / DESIGN & PREPRESS

Милан Шупут / Milan Šuput

ШТАМПА / PRINTED BY

Скрипта Интернационал, Београд / Scripta Internacional, Belgrade

Часопис је индексан на <http://doiserbia.nb.rs/> и у међународним базама ProQuest и Web of Science. /

The journal is indexed in <http://doiserbia.nb.rs/>, and in the international databases ProQuest and Web of Science.

Објављивање часописа финансијски је помогао Министарство просвете, науке и технолошког развоја и Министарство културе и информисања Републике Србије / The publication of this volume was supported by the Ministry of Education, Science and Technological Development and the Ministry of Culture and Information of the Republic of Serbia

САДРЖАЈ / CONTENTS

РЕЧ УРЕДНИКА / EDITOR'S FOREWORD
9–15

ТЕМА БРОЈА / THE MAIN THEME
МУЗИЧКА КРИТИКА У РУСИЈИ И ИСТОЧНОЈ ЕВРОПИ
/ MUSIC CRITICISM IN RUSSIA AND EASTERN EUROPE

Госћу уредник ИВАНА МЕДИЋ / Guest Editor IVANA MEDIĆ

Akvilë Stuart

A SICK GENIUS? THE CRITICAL RECEPTION OF ALEXEI STANCHINSKY

Аквиле Стјуарт

БОЛЕСНИ ГЕНИЈЕ? КРИТИЧКА РЕЦЕПЦИЈА АЛЕКСЕЈА СТАНЧИЊСКОГ

19–33

Svetlana Georgievna Zvereva

RUSSIAN DRESDEN OF THE 1920s AND 1930s:
PROFILES OF MUSICAL, CHURCH AND SOCIAL LIFE

Светлана Георгиевна Зверева

РУССКИЙ ДРЕЗДЕН 1920-1930-х годов:
КОНТУРЫ МУЗЫКАЛЬНОЙ, ЦЕРКОВНОЙ И ОБЩЕСТВЕННОЙ ЖИЗНИ

35–56

Daniel Elphick

BORIS ASAFIEV AND SOVIET MUSICAL THOUGHT: REPUTATION AND
INFLUENCE

Данијел Елфик

БОРИС АСАФЈЕВ И СОВЈЕТСКА МИСАО О МУЗИЦИ: УГЛЕД И УТИЦАЈ

57–74

Stuart Campbell
THE RUSSIAN PARIS OF SERGEI RACHMANINOFF
Стюарт Кэмпбелл
РУССКИЙ ПАРИЖ С. В. РАХМАНИНОВА
75–104

VARIA

Ivana Vesić
CONTRIBUTION OF THE YUGOSLAV SOKOL ORGANIZATIONS
TO THE INTERWAR SPHERE OF MUSIC
Ивана Весић
ДОПРИНОС ЈУГОСЛОВЕНСКИХ СОКОЛСКИХ ОРГАНИЗАЦИЈА
СФЕРИ МУЗИКЕ У МЕЂУРАТНОМ ПЕРИОДУ
107–133

Ivan Moody
WAYS OF LIVING ABROAD: THE FOREIGN COMPOSER IN BRITAIN AFTER
WORLD WAR II
Иван Мууди
КАКО ЖИВЕТИ У ТУЏИНИ: ИНОСТРАНИ КОМПОЗИТОРИ У БЕЛИКОЈ
БРИТАНИЈИ ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА
135–147

Jasna Jovičević
GENDER PERSPECTIVES OF INSTRUMENTAL JAZZ PERFORMERS IN
SOUTHEASTERN EUROPE
Јасна Јовићевић
РОДНЕ ПЕРСПЕКТИВЕ ЦЕЗ ИНСТРУМЕНТАЛИСТКИЊА У ЈУГОИСТОЧНОЈ
ЕВРОПИ
149–164

НАУЧНА КРИТИКА И ПОЛЕМИКА / SCIENTIFIC REVIEWS AND
POLEMICS

Марија Ђирић

*На маргинама музиколошког канона. Композиторска генерација
Петра Стојановића, Петра Крстића и Станислава Биничког.*
Уредница Биљана Милановић. БЕОГРАД: МУЗИКОЛОШКО ДРУШТВО
СРБИЈЕ И МУЗИКОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ, 2019.

ISBN 978-86-80639-52-9

167–171

Маја Рагивојевић

ДИМИТРИЈЕ О. ГОЛЕМОВИЋ, ВЛАСИ: ТРАДИЦИОНАЛНА НАРОДНА
МУЗИКА. MUZIKA VLANIOR DJIN LUMJE.
НЕГОТИН: УДРУЖЕЊЕ ЗА ОЧУВАЊЕ ИДЕНТИТЕТА, ЈЕЗИКА, КУЛТУРЕ И
ТРАДИЦИЈЕ ВЛАХА „ГЕРГИНА“, 2019.

ISBN 978-86-80602-08-0

173–175

Лана Раџиќа

*THE TUNES OF DIPLOMATIC NOTES. MUSIC AND DIPLOMACY IN SOUTHEAST
EUROPE (18TH–20TH CENTURY).*

EDITED BY IVANA VESIĆ, VESNA PENO, BOŠTJAN UDVIČ.

БЕОГРАД AND LJUBLJANA: INSTITUTE OF MUSICOLOGY, SERBIAN
ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS – UNIVERSITY OF LJUBLJANA, FACULTY
OF SOCIAL SCIENCES, 2020.

ISBN 978-86-80639-54-3

177–180

Сања Грујић-Влајнић

ИВАНА МЕДИЋ. ПАРАЛЕЛНЕ ИСТОРИЈЕ: САВРЕМЕНА СРПСКА УМЕТНИЧКА
МУЗИКА У ДИЈАСПОРИ. БЕОГРАД: МУЗИКОЛОШКИ ИНСТИТУТ САНУ,
2020.

ISBN 978-86-80639-44-4

181–184

Ivan Moody

NOI ISTORII ALE MUZICILOR ROMÂNEȘTI. 2 VOLS:

I. DE LA VECHI MANUSCRISE LA PRIODA MODERNĂ A MUZICII ROMÂNEȘTI;

II. IDEOLOGI, INSTITUȚII ȘI DIRECȚII COMONISTICE ÎN MUZICA
ROMÂNEASCĂ DIN SECOLELE XX–XXI. Eds. VALENTINA SANDU-DEDIU
AND NICOLAE GHEORGHÎĂ.

BUCHAREST: EDITURA MUZICALĂ, 2020.

ISBN 978-973-42-1155-5 (VOL. I) AND 978-973-42-1156-2 (VOL. II)
185–187

Зорица Премаїе

ДИСКОГРАФИЈА СРПСКЕ УМЕТНИЧКЕ МУЗИКЕ У 2020. ГОДИНИ
189–195

IN MEMORIAM

Милана Сїојадиновић-Милић

ИСИДОРА ЖЕБЕЉАН

(БЕОГРАД, 27. СЕПТЕМБАР 1967 – БЕОГРАД, 29. СЕПТЕМБАР 2020)
199–207

ДИСКОГРАФИЈА СРПСКЕ УМЕТНИЧКЕ МУЗИКЕ У 2020. ГОДИНИ

У Србији је тешко пронаћи званични програм који би плански, професионално и систематски подржавао објављивање дела домаћих композитора уметничке музике на трајним носачима звука. Колико је аутору ових редова познато, а у тренутку када их пише, то не ради ни ресорно министарство, а ни Продукција грамофонских плоча, огранак наше националне медијске куће Радио телевизија Србије, иако је у законској обавези да грађанима пружи и садржаје високе уметничке вредности, а поготово оне који потичу из домаће средине. Продукција грамофонских плоча РТС-а није ажурирала свој каталог од 2015, а списак нових издања од фебруара 2020. године, па се не може сазнати да ли је током 2020. објавила иједан компакт диск с делима српских композитора уметничке музике.

Уместо Министарства културе и информисања, објављивање дела српских аутора класичних жанрова традиционално помаже СОКОЈ, који на основу конкурса распоређује средства разним домаћим институцијама од којих се само неке преваходно баве издавањем носача звука. Припремана с различитим буџетима и остварена с различитим професионалним донетима, та издања се понекад разликују у односу на постојећи стандард, али су свакако више него драгоцене за нашу историју уметничке музике којој већ дуго хронично недостају (било какви) снимци којима би се широј публици предочило шта су и како стварали наши значајни композитори. Неки приватни издавачи који се прихватају ових некомерцијалних послова, захваљујући колико ентузијазму, толико и донацијама и другој финансијској потпори, већ су постали редовни у овој области, а међу њима се издавају „Mascom“, „Metropolis Music Company“ и „Vertical Jazz“, док је „Музика класика“ свакако најзначајније домаће издавачко име које већ годинама објављује како популарне, тако и тематски интригантне, ретке и премијерне снимке српске уметничке музике.

Захваљујући помоћи СОКОЈ-а прилику да буду издавачи сопствених снимака имају и многи музички уметници и ансамбли, а на том пољу највише је урадио ансамбл за нову музику „Градилиште“. Одбор за заштиту српске музичке баштине САНУ такође већ годинама објављује снимке дела композитора, чланова САНУ, углавном у сарадњи с приватним издавачима који носе технички део посла.

Ту су и иностране издавачке куће које су заинтересоване за наше музичко стваралаштво, и то с непогрешивим укусом за оно најбоље и најквалитетније, а далеко предњачи немачки „СРО“ („Classic Produktion Osnabrück“), са десетак компакт-дскова српске музике, од стилизације фолклора (*Sparks in the Dark*, Б. Бери и Б. Буњац, 1994) средњовековне баштине (*Roots of the Balkans*, ансамбл „Ренесанс“, 2001), преко Стевана Христића (свите из *Охридске лејенге*, 1998), Јосипа Славенског (*Балканофонија*, 1998), Марка Тајчевића (*Седам балканских шара*, 1999) и Василија Мокрањца (комплетна камерна дела, 2014), до Милана

Михајловића (дела за оркестар и камерни оркестар, 2018) и Исидоре Жебељан (*Коњи Свейої Марка*, 2007. и камерна дела, 2011).

Много шире, и овим приказом необухваћено јесте поље музичког извођаштва у земљи и иностранству на коме се, углавном путем стандардног репертоара, могу чути интерпретативни домети наших уметника свих генерација. Куриозитет је да је издавачки гигант „Десса“ током 2018–2019. објавио, први пут на компакт-дискovima, читав низ снимака Београдске опере из њеног златног периода, из педесетих и шездесетих година прошлог века, наиме оперска дела Чајковског (П. И. Чайковский: *Евџеније Оњџин* и *Пикова дама*), Бородина (А. П. Бородин: *Кнез Игор*), Глинке (М. И. Глинка: *Иван Сусањин*), Римског-Корсакова (Н. А. Римский-Корсаков: *Сњеџурочка*) и Мусоргског (М. П. Мусоргский: *Борис Годунов* и *Хованишчина*). Тих седам опера, у извођењима Београдске опере из 1955. године, објавила је у јануару прошле године немачка дискографска кућа „Hänssler Classic“, на укупно двадесет два диска.

Када је реч о земљама у окружењу, не може се избећи поређење с хрватским издавачем „Croatia Records“ који одржава неколико тематских програмских линија. Рангирана су и издања која се тешко могу назвати уметничком музиком (занимљиво је да је и ПГП РТС објавио сличан компакт-диск исте ауторке познате као Jela Cello), популарне нумере класичне музике (Ана Рукнер/Rucner), велики репродуктивни уметници (Невен Беламарић, Љиљана Молнар-Талајић, Ида Гамулин), најпознатија дела из музичке баштине (оперете Иве Тијардовића), али и посебни пројекти, репринти или премијере, посвећени великанима прошлости (Иван Зајц, Бруно Бјелински, Иван Лукачић). Недостају, као и свуда у окружењу осим у Словенији – дела савремених домаћих аутора.

Током 2020. године страни издавачи су се обратили ауторима српске музике два пута. Угледна немачка кућа „СРО“ објавила је, на нивоу својих високих стандарда, изабрану клавирску музику Василија Мокрањца, позвавши пијанисту Владимира Глигорића у студио Немачког радија у Баден-Бадену да оствари снимке у најбољим могућим условима. А француски издавач „Inde'SENS“ представио је целокупна дела за клавир академика Ивана Јевтића на двоструком компакт-диску који су у сали Опере и театра „Мадленијанум“ у Земуну снимили пијанисти Драгана Тепарић, Владимир Милошевић и Владимир Глигорић.

Наведени диск пијанисте Владимира Глигорића други је компакт-диск који је кућа „СРО“ посветила Василију Мокрањцу (након камерне музике објављене 2016). Одабрана су дела које најбоље представљају ауторову поетику, наиме циклуси који се састоје од карактерних, језгровитих минијатура. Издање отвара *Менуеји* (1944), а настављају *Фрајменџи* (1955–56), *Ијре* (1950–57), одабране *Ејџиде* (1951–52), *Инјиме* (1973), *Прелудијуми* (1975), а завршава га врхунско остварење српске музике за клавир целог прошлог века – поема *Одјеци* (1973). Владимир Глигорић је изванредан тумач те музике која од интерпретатора захтева и вехементност и аскезу, и играње и медитацију, и виртуозитет и аналитичност.

Француски издавач „Inde'SENS“, после комплетних дела за флауту (Венсан Лука /Vincent Lucas/ и оркестар „Станислав Бинички“, 2017), објавио је и целокупна клавирска дела академика Ивана Јевтића (Београд, 1947), на двоструком компакт-диску. Снимана током априла 2019. на сцени Опере и театра „Мадленијанум“, Јевтићева дела пружају увид у ауторов стилски пут дуг преко четири деценије, сагледан из визуре клавирског звука. Академски неокласичан, колико разноврстан толико и традиционалан у свом угледању на композиторе прве половине XX века, тај низ композиција слуша се као разигран, експертски написан дијалог аутора с његовим узорима и окушаваће граница сопствене музикалности. Троје изврских пијаниста дали су немерљив допринос квалитету издања; то су: Драгана Тепарић, Владимир Милошевић и Владимир Глигорић. Одсвирали су композиције: *Вечне визије*, *Свиџа ијара*, Соната за клавир, *Ајмосфере*, *Пејв дечјих йорјрејта*, *Лейњи комади*, *Три йокрејта*, *Шесџ йрелида* и токагу *Сербикон*.

Када је реч о домаћим издавачима и издањима, упадљиво недостаје оркестарска и вокална музика. Током 2020. тим жанровима је била посвећена минимална пажња (углавном у концертантним или камерним комбинацијама), с малом укупном минутажом. Највише и најразноврсније је заступљена музика за клавир, а потом и солистичка (флаута, виолончело) и камерна музика. Када је реч о композиторским генерацијама, има сразмерно мање остварења оних аутора који већ припадају даљој историји, док је највише дела композитора XX века, историјских великана (академичари и неокласичари). Похвалу заслужује то што су апострофирани опуси и премијерна извођења дела савремених стваралаца, почевши од најстарије генерације (Р. Максимовић, Д. Деспих), преко најугледнијих имена њихових генерацијских наследника (С. Хофман, М. Михајловић, И. Стефановић, З. Ерић), до нешто млађих колега, као и бивших студената, сада композитора у својој зрелој фази (М. Савић, А. Дамњановић, М. Стојадиновић-Милић, Д. Јовановић, Н. Богојевић, А. Вребалов, С. Савић, Т. Милошевић, И. Поповић, Б. Поповић, И. Бркљачић...), па и оних најмлађих, рођених после 1980. године (А. Казимић, Т. Степанчић, Д. Аџић, М. Илић).

Можданајвећи домаћи музички издавачки подухват у 2020. години представља двоструко „Метрополисово“ издање *Passion & Devotion*. Оно носи снимак сегмента солистичког наступа којим је 2018. године наш истакнути флаутиста, проф. Љубиша Јовановић, затворио београдски фестивал *БУНТ*, одсвирао маратонски концерт и премијерно извео девет остварења савремених српских композитора. Идеја је била да се аутори инспиришу чувеном Телемановом (Georg Philipp Telemann) збирком од дванаест фантазија за флауту соло, онако како их поведе креативност, те да још једном потврде Јовановићеву чврсту везу са савременим домаћим репертоаром која траје деценијама. Садржај другог компакт-диска чине снимци концертантних дела српских аутора посвећених том нашем уметнику који их је премијерно и одсвирао. Дакле, први диск на овом двоструком издању јесте мастерован снимак јединственог концерта све самих премијера за соло флауту, а из пера наших композитора свих генерација (Ивана

Стефановић, *Canto*; Милан Михајловић, *Му Melodies*; Зоран Ерић, *Посвећа њрироди*; Југослав Бошњак, *Фанијазија* за флауту соло; Татјана Милошевић, *Carousel*; Милана Стојадиновић-Милић, *Облачић на врху Ајџоса*; Светлана Савић, *Фанијазија in Re*; Драшко Адић, *Study No. 5*, Бранка Поповић, *The Beat*; уз два остварења наших бардова из прошлог века, академика Душана Радића, *Имјровизација*, и Енрика Јосифа, *Балада*), а други приказује готово сву српску музику која је, током три последње деценије, написана за флауту и оркестар или гудаче, а коју је Љубиша Јовановић премијерно одсвирао и снимио: *Прелид за њрејогне једној фауна* Рајка Максимовића, *Concerto sereno*, оп. 110, Дејана Деспина, *Необичне сцене на Хомеровом њробу у Смирни...* Иване Стефановић, *Оберон-концерт* Зорана Ерића и Љубишина флауџа аниџика Зорана Христића.

Девети и десети компакт диск из серије коју, већ годинама, као трајни пројекат, објављује Одбор за заштиту српске музичке баштине САНУ, садрже снимке солистичке и камерне музике наших истакнутих композитора прошлог века – Петра Стојановића, Миховила Логара, Драгутина Гостушког, Рудолфа Бручија и Александра Обрадовића. Готово сви снимци *Камерне музике њеј срџских комџозиџора* београдског издавача „Mascom“, остварени су на концертима који су били део тог пројекта. Одабрана дела извели су, како солистички, тако и у различитим камерним комбинацијама, виолинисткиње Мирјана Нешковић и Јелена Димитријевић, виолончелиста Немања Станковић, пијанисти Владимир Глигорић, Наталија Младеновић и Никола Стојковић, харфисткиња Горана Ђургус, флаутисткиње Мина Цветковић и Соња Антунић, обоиста Борислав Чичовачки, кларинетиста Александар Тасић, фаготиста Иван Јотић, хорниста Милан Роксандић, акордеониста Александар Стефановић, перкусиониста Иван Марјановић, као и сопран Анета Илић.

На првом компакт-диску је музика Петра Стојановића (1877–1957): Соната за обоу и харфу (премијерно изведена и снимљена) и две минијатуре за виолину и клавир (*Песма без речи* и *Романса*). Миховил Логар (1902–1998) заступљен је углавном с минијатурама за два инструмента (*Preludio e capriccietto* за флауту и клавир, *Валцер* за обоу и клавир, *Con tristezza* за виолончело и клавир), или за флауту (*Пасџорала*) или клавир (*Две њроџеске*, *Танџо*, *Злајна рибица*). Једина Логарова обимнија композиција која се нашаа на овом издању јесте виртуозна *Sonata quasi uno scherzo* за клавир.

Други компакт-диск овог издања садржи *Клавирски џџрио* Драгутина Гостушког (1923–1998), прелепо дело из 1950. године, поново снимљено после много година, као и његове *Две њџре* за клавир. Стил Рудолфа Бручија (1917–2002) представљају три композиције: *Међимурске њџре* за кларинет и хармонику, *Гусларска* за виолину соло и *Велики џосџодин Дунав*, миникантата за глас и камерни ансамбл. Диск завршавају три остварења из камерног света Александра Обрадовића (1927–2001): *Просџосрдачни дуџџи* за две виолине, *Мезомед музи*, за глас и камерни ансамбл, и *Диверџименџо* за дувачки квинтет, добро позната и цењена дела из ауторовог зрелог периода.

Ансамбл за нову музику „Градилиште“ објавио је свој шести компакт-диск под насловом *Ариџмија*, као део дугогодишњег пројекта поручивања, премијерног извођења и снимања нових дела савремених српских аутора (4,

2012; *Studio Live*, 2014; *ReConstruction*, 2015; *Plugged in*, 2016; *Олегалo Пјерoа*, 2017). Од укупно седам композиција за клавир соло на диску *Аритмија*, вођа ансамбла, пијанисткиња Неда Хофман-Сретенoвић подстакла је настанак њих четири. То су: *Аритмија* Милане Стојадиновић-Милић, *Фрајменити молишве за мир* Светлане Максимовић, *Хиљагу девейсйо... деведесет љрва (19..91)* Ивана Брклјачића и *From Rayleigh to Mie* Бранке Поповић. Ту су и дела која је пијанисткиња већ свирала, или их је одабрала да употпуни своју уметничку слагалицу: *Auroriel* Ане Казимић, *Random* Татјане Милошевић и *Sadness/Untitled* Марка Никодијевића. Неда Хофман-Сретенoвић је уметница формирана и сазрела на савременој музици, с најширим могућим изражајним и техничким дијапазоном који негује, надограђује и калибрира у непрестаној комуникацији с композиторима и њиховим поетикама.

Пијанисткиња Нада Колунџија, посвећена савременој светској и домаћој музици, за издавача „Vertical Jazz“ је већ 2017. остварила капитално троструко издање *Уздах – издах: мала антилоџија музике за клавир 1914–2014*. Три године касније наставила је своју мисију пројектом *О свейлосји, о нежносји*, доследно на трагу своје јединствене поетике фрагилне једноставности. Ово издање, на коме осим клавира уметница свира и клавир-играчку и управља електроником, садржи мастерoван снимак њеног концерта у Скупштини града Београда из децембра 2019. г. Тако је обједињен пројекат сарадње с њеним омиљеним српским композиторима из земље и иностранства: од поруцбине нових дела до њиховог премијерног извођења, свирања на малој турнеји по градовима Србије и објављивања на компакт-диску. Минијатуре прозирне звучности, елегично-носталгичне, дечје или медитативне једноставности, компоновали су Душан Богдановић (*Љуљање и Усјаванка*), Ирена Поповић (*О вечном ѿмаласу који никада није ударио о ѿрамац брода и линију хоризонтиа и Сећаши ли се*), Александар Дамњановић (*Anastasima*), Иван Елезовић (*Један и ѿо* за клавир и клавир-играчку), Миша Савић (*О свейлосји, о нежносји, о мраку: фанданѿо* за Душана, за клавир и виртуелну траку), Зоран Христић (*Интишма*) и Теодора Степанчић (*Предели, клавијатуре: унуѿрашњосј*, за клавир и траку).

Јасмина Јанковић је изградила каријеру посвећеним, дугогодишњим проналажењем, извођењем и снимањем клавирских и вокалних дела домаћих аутора XIX и раног XX века. До сада је објавила девет компакт-дискова, и то за издаваче „Музика класика“, Коло српских сестара, Удружење композитора Србије и „Metropolis“. Јасмина Јанковић је пијанистичкој уметности пришла и теоријско-историјски; она је стекла докторат на београдском Филолошком факултету, дисертацијом *Руска ѿјјанистичка школа: исјорија и ѿрадиција*.

Овога пута њена тема били су композитори јеврејског порекла, непосредно или посредно везани за музички живот Кнежевине Србије у XIX веку. Њен диск носи назив *Срјско-хебрејско музичко ѿисмо*. Главна личност пројекта је Јосиф Шлезингер (1794–1870), први капелник и педагог „Књажевско-сербске банде“, оркестра кнеза Милоша Обреновића. Из његове заоставштине пијанисткиња је одабрала неколико клавирских минијатура (маршеве „Тихи“, „Брзи“ и „Ура“ и полку „Јулијана“), нумере из мелодраме Милош Обилић и песме из трагедије Смрт српскога књаза Михаила. Од осталих аутора, у овом издању заступљени

су Етел Зилхарт (Ethel Uhlhorn Zillhardt: „Српска химна славе“, 1917) и Игнац Фукс, тј. Ватрослав Лисински („Мазурка у а-молу“, „Цар Душан“ и фантазија „Почасница Јованки Стојковић“ на теме Лисинског, из пера Д. Деспиха). Осим Јасмине Јанковић, на овим студијским снимцима начињеним између 2008. и 2014. учествују и сопран Адела Пантелић, мецосопран Марчела Франческо (Marcella Francesco) и бас Горан Крнета.

Немања Станковић, наш познати виолончелиста беспрекорне уметничке биографије, током последњих деценија је изградио упадљиву интерпретаторску физиономију која се, колико на стандардни репертоар, све више и изразитије ослања на дела савремених домаћих композитора. Његов компакт-диск *Трајови* (издавач „Metropolis“) носи поднаслов *Нова српска музика за виолончело* и садржи осам остварења која је Станковић поручио од наших композитора различитих генерација и стилских усмерења. У интерпретацијама појединих дела сарађивао је с пијанисткињом Мајом Михаић, виолинисткињом Тијаном Милошевић и виолончелисткињом Сандром Белић. Нове композиције написали су: Драгана Јовановић (*Memory I*, за виолончело соло), Игор Андрић (*Parhelion*, за виолончело соло), Ања Ђорђевић (*Scappare*, етида за виолончело соло), Милица Илић (*Сасвим обична свиња*, за виолончело и клавир), Наташа Богојевић (*Пјеније*, за виолину и виолончело), Ирена Поповић (*Поезија једној млечнољубичастој јуџири*, за виолину и виолончело) и Ивана Стефановић (*Мала ојкровења*, за два виолончела).

Новосадске композицијорке No. 1: (Ре)конекција, први је компакт-диск у серији издања Савеза феминистичких организација „(Ре)конекција“ у Новом Саду. Приредила га је наша угледна пијанисткиња, проф. Бранка Парлић, која се годинама бави савременом светском и домаћом музиком. Издање отвара онајбоља композиција у овој селекцији, *Индијо кодови* за клавир Александре Вребалов (свира Михајло Зурковић), а следе *Мили о ијици* за баритон, наратора, бисерницу и електронику Александре Степановић (И. Николић, М. Новаковић, М. Дулић), *Свиња* за клавир Доротее Вејновић (свира Јелена Васин-Кекић), *Јајна ијица*, за кларинет и клавир Јасмине Митрушић (Васа Вучковић и Наташа Пенезић), *Thousand Miles* за камерни састав (ансамбл „NewArtForum“) и *Ноктиурно* за гудачки оркестар Иване Вејновић (оркестар „Camerata academica“).

Година 2020. била је веома тешка за уметничку музику у Србији. Сценско и концертно извођаштво је, силом прилика, потпуно замрло, а нешто од продукције се, без значајнијих ефеката, преселило на интернет-комуникацију. Тако су можда постали видљивији издавачки подухвати који су, захваљујући самој технологији и пракси медија, припремани у раздобљу пре епидемије. Зато их је, уосталом, и било током 2020. године.

ДИСКОГРАФИЈА СРПСКЕ УМЕТНИЧКЕ МУЗИКЕ У 2020. ГОДИНИ

И као што је тешко бити дубок на плитком месту, а лако трошити скупи таленат на јефтине садржаје, тако је и предвидљива судбина српске уметничке музике на трајним носачима звука у другој години „велике епидемије“.

А нешто ипак треба да запева из тишине...

Зорица Премаиће

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

78

МУЗИКОЛОГИЈА : часопис Музиколошког
института САНУ = Musicology : journal of the Institute
of Musicology SASA / главни и одговорни уредник =
editor-in-chief Александар Васић. - 2001, бр.1-
. - Београд : Музиколошки институт САНУ, 2001-
(Београд : Скрипта Интернационал). - 25 cm

Полугодишње. - Текст на срп. и више светских језика. -
Друго издање на другом медијуму: Музикологија (On-
line) = ISSN 2406-0976
ISSN 1450-9814 = Музикологија
COBISS.SR-ID 173918727
